

manglende konvertibilitet mellem de forskellige valutaer, og sondringen mellem hårde og bløde valutaer kom til at spille en betydelig rolle. Den kvantitative regulering af udenrigshandelen efter krigen bundede derfor først og fremmest i de nævnte valutapolitiske forhold, men også de handelspolitiske spørgsmål har spillet en væsentlig rolle. De bilaterale aftaler blev et middel til fremskaffelse af import af vigtige varer, på hvilke der som helhed herskede mangel, ligesom de bilaterale aftaler også blev et middel til at skaffe afsætning for mindre vigtige varer samt til at opnå et bedre bytteforhold overfor udlandet.

Af de foranstaltninger, der blev truffet for at lette vanskelighederne og dermed også skaffe mulighed for en mildnelse af restriktionerne, kom Marshall-hjælpen til at spille en væsentlig rolle som bidrag til at afhjælpe dollarknapheden, og samtidig sluttede de vesteuropæiske lande konventionen i Paris den 16. april 1948 om økonomisk samarbejde, ligesom tilsvarende overenskomster blev sluttet mellem de enkelte lande og U. S. A. Et led i disse bestræbelser har etableringen af den internationale kompensationsordning i Basel været.

For Danmarks vedkommende måtte denne udvikling i verdenshandelen og i den intereuropæiske samhandels vilkår stort set betragtes som et faktum, som man ikke kunne øve væsentlig indflydelse på, men måtte søge at tilpasse sig på bedst mulig måde. Den vigtigste grund for Danmark til at opretholde den direkte regulering af importen har været de forskellige valutaers manglende konvertibilitet. Mangelvareproblemet spillede også en væsentlig rolle med hensyn til nødvendigheden af at opretholde restriktionerne og den bilaterale samhandelsform. Importreguleringen og de andre restriktioner fra krigstiden blev derfor et betydningsfuldt led i Danmarks økonomiske politik efter krigen, jævnsides med, at der på det pengepolitiske område blev truffet betydelige foranstaltninger i pengesanerende øjemed.

I de senest forløbne år har udviklingen muliggjort afvikling i betydeligt omfang af restriktionerne, hvilket må ses på baggrund af såvel de pengesanerende foranstaltninger som Marshall-hjælpen og de sidste års gode høst. Muligheden for en fortsat afvikling må bl. a. ses i relation til, om det lykkes at opretholde en høj økonomisk aktivitet i verden som helhed, men endvidere vil det spille en væsentlig rolle, i hvilket omfang det vil lykkes at overvinde knapheden på dollars, ligesom det vil være af stor be-

tydning, om de europæiske valutaer vil kunne gøres indbyrdes konvertible. Vanskelighederne ved at komme bort fra den manglende konvertibilitet og den bilaterale samhandels form hænger nøje sammen med, om der vil kunne finde en udligning sted i landenes pris- og omkostningsniveau. Specielt for Danmarks vedkommende vil den fremtidige udvikling i pris- og omkostningsniveauet spille en betydelig rolle, ligesom det vil være af betydning, hvordan bytteforholdet mellem Danmark og udlandet vil udvikle sig. Såfremt det ikke lykkes at nå investerings- og eksportmål af den størrelsesorden, der er angivet i langtidsprogrammet, må man regne med, at det vil volde vanskeligheder at afvikle restriktionerne. Om det vil være muligt at nå langtidsprogrammets mål og tilvejebringe ligevægt på betalingsbalancen kan på den anden side ikke i øjeblikket bedømmes med sikkerhed, idet det også vil afhænge af forholdenes udvikling i udlandet.

Kommissionen har som nævnt givet en omfattende redegørelse for den økonomiske politiks mål og de forskellige midler, der kan benyttes til at regulere betalingsbalancen. Med udgangspunkt i det i langtidsprogrammet opstillede mål for genopbygningen henviser kommissionen til, at man som mål for den økonomiske politik må sætte opnåelse af en på længere sigt høj og stigende nationalindkomst, hvilket betyder, at man også må holde den produktive beskæftigelse på et højt og stabilt niveau, og at man endvidere i disse år må tilstræbe en særlig stor investering.

Blandt målene for den økonomiske politik fremhæver kommissionen også, at de foranstaltninger, der træffes, må være af en sådan art, at man undgår inflation. Endvidere påpeger man, at det må være et mål for den økonomiske politik, at Danmark bliver i stand til at opfylde sine internationale økonomiske forpligtelser, at man må tilstræbe et frit forbrugsvalg, medens man på den anden side må undgå at der skabes monopolindkomster og andre urimelige indkomstforskydninger, ligesom man såvidt muligt må undgå, at staten giver direkte påbud eller forbud til borgerne om deres økonomiske adfærd.

På baggrund af en sådan mere almindelig målsætning for den økonomiske politik giver kommissionen en udtømmende redegørelse for, hvilke midler der står til rådighed til at regulere betalingsbalancen og gennemgår i denne forbindelse nøje mulighederne for at anvende og virkningen af sådanne forskellige midler som rente- og